

SVENSK MUSIKTIDNING

N:r 18.

Redaktör och utgivare:
FRANS J. HUSS.
Telefon: Brunkeberg 14 97.

NORDISKT MUSIKBLAD.

Stockholm den 2 Dec. 1907.

Expedition: Kammakargatan 6.

Pris: Helår 5 kr. Lösnummer 25 öre.
Annonsspris 20 öre pr petitråd.

27:e Årg.

Marie Götze.

Då den utmärkta sångerskan vid Berlin-operan, fru Marie Götze, gjorde den långa resan mot Norden för att första gången besöka Stockholm och medverka vid konsertföreningens senaste konsert, hade man förhoppning om att äfven få höra henne som gäst på operascenen. Vare sig operastyrelsen ej gjort någon framtällning derom eller konstnärinnans tid ej medgaf något dröjsmål här, något opera-gästspel nu blef ej af, ehuru väl det torde ha gått lätt för sig att uppträda t. ex. i »Carmen», »Aida» eller »Simson och Delila», hvori fru Götze har någon af sina förnämsta glansroller.

Besöket af en så framstående artist, hvilken hos oss är föga känd, ger oss emellertid anledning att om henne lemna några biografiska uppgifter.

Marie Götze är född i Berlin d. 2 nov. 1865. Redan tidigt föresväfvade henne den dramatiska sångerskans ideal och 16 år gammal inträdde hon i det Stern'ska konservatoriet, der hon hade till sånglärarinna Jenny Meyer och sedan under ledning af fru Hedvig Levysohn och fru Artöt utbildade sig till opera-sångerska. I juli 1884 debuterade hon med framgång såsom *Azucena* och *Linda* på Kroll'ska operan. I sistnämnda roll väckte hon uppmärksam af generalintendenten von Hülssen, som lät henne profajunga vid operan och sedan engagerade henne der. Då hon ej här fick tillräcklig verksamhet, för stora partier var hon ännu för ung, lemnade hon efter två år Berlin-operan och tog engagement hos Pollini i Hamburg. Här lärde hon känna

Marie Götze.

Kathleen Parlow.

Hans von Bülow, som dirigerade operan. Efter ett hennes uppträdande som *Carmen* sände henne Bülow ett klaverutdrag af operan med följande tillägnet: »Till sin Carmen — af en otrogen. Just därför böjd för afgudadyrkan. Hans von Bülow» Efter att ha verkat fyra år i Hamburg lockades konstnärinnan öfver hafvet till tyska operan i Newyork, hvilken leddes af Damrosch och Seil, samt hade der stor framgång under två års anställning. Återkommen från dollarlandet gasterade hon 1891 i Wien såsom *Fides* och *Amneris*. Sedan hon afslagit anbud om engagement der vände hon sig till Berlin, och efter gästspel derstädes blef hon 1892 åter fästad vid hofoperan, till hvars bästa krafter hon sedan räknats. Af hennes många roller kunna nämnas af Wagnerska partier *Ortrud*, *Fricka*, *Brangäne* (»*Tristan*») *Brünnhilde*; *Magdalena* i »*Evangelimannen*», *Penelopeia* i Bunge's »*Odysseus*», titelrollen i Glucks *Orfeus*, de komiska rollerna *fru Page* i »*Muntra fruarna*» och *fru Quickly* i Verdis »*Falstaff*». m. fl. Fru Götzes stämma är särdeles klangfull och välljudande, mera mezzosopran än verklig alt. Hon har utom operan äfven gjort sig berömd som romans- och oratorie-sångerska.

Fru Götze är gift med den på sin tid berömda tenorsångaren Emil Götze, hvilken gästade på Stockholms-operan i maj 1895 och då sjöng *Johan af Leyden* i »*Profeten*» samt titelrollerna i »*Lohengrin*» och »*Faust*». Vi meddelade då hans porträtt och biografi.

Kathleen Parlow.

Då den unga violinelfvan med detta namn vid midten af förra månaden konserterade i Köpenhamn yttrade om henne »Politikens» musikrecensent: »Kathleen Parlow gjorde redan från första början en stor succés, som sedermera steg till formliga ovationer. Denna unga flicka är ett verkligt fenomen, ett geni. Minst sagdt är hon ett kvinnligt motstycke till Mischa Elman. En större, fylligare, varmare ton har man näppeligen förut hört. Fröken Parlows teknik har nått kulmen af fulländning. Ingen har sedan Wieniawskis dagar spelat sådana halsbrytande saker som Paganinis »Hexdans» så som denna fulländade unga amerikanska konstnärinna». Nyss förut hade hon uppträdt i Berlin, der hon väckte stor entusiasm och bland annat spelade Paganinis D-dur-konsert, som det hette i en musiktidning, »förbluffande briljant och med skön ton».

Vi ha nu sjelfva fått öfvertyga oss om att ofvannämnda omdömen ej äro öfverdrifna. Den unga, 16-åriga amerikanskan har här på fyra konserter väckt samma hänförelse. De 16 åren tycks också vara en sannfärdig uppgift, ty den smärta flickan i sin enkla hvita dräkt, sin något vaggande rörelse under det inspirerade spelet, bär syn för sägen. Hennes teknik är verkligen underbar, tonen i det goda instrumentet beundransvärdt ren, stor och klangskön, särdeles mästertligt hennes flageolettspel, uppfattningen den bästa, hvarpå hon speciellt i Bachs »Chaconne» gaf ett vackert prof.

Kathleen Parlow är, enligt meddelande till oss af hennes mor, som åtföljer henne på konserterna, född i Calgary (Canada). Föräldrarna flyttade till San Francisco när Kathleen var 5½ år. Hon började här sitt violinspel på en leksaksfiol och röjde en ovanlig talang. Hennes förste violinlärare, J. Conrad, undervisade henne i fyra år, och sedan fick hon till lärare den utmärkte, äfven i Stockholm välkände violinvirtuosen Henry Holmes, som i tre år ledde hennes studier. Kathleen Parlow kom sedan till London för att ge konserter och träffade der prof. Leopold Auer från Petersburg, Mischa Elmans lärare, och blef i den ryska hufvudstaden under ett år hans elev, till dess hon i höstas gjorde sin debut på flera konserter i Berlin och sedan begaf sig upp till Skandinavien. Hon är nu i Tyskland engagerad för denna vintern och begifver sig till London under majsäsongen derstädes.

Före sitt nämnda uppträdande i Berlin denna höst, hvilket gjort den unga violinvirtuosen mest bemärkt, spelade hon under sistl. juli och augusti i Ostende på den internationela musikfesten, utförande Glazounows konsert under den ryska tonsättarens egen ledning och vann så stor succés, att tre europeiska orkestrar engagerat henne

för flere månader med särskildt vilkor att hon skall spela Glazounow-konsert och rysk musik.

För att ge begrepp om Kathleen Parlows repertoar följer här nedan redogörelse för hennes konsertprogram vid uppträdandet här. På sin första konsert hade hon till biträde en sängerska miss Montheith, som säges ha sjungit på operascener, till och med Coventgardens, och som pretenderade likställighet med miss Parlow på hennes konserter (ej viljande betraktas som »biträde»). Hennes sångprestationer med aria ur »Tosca», sånger af Brahms och ett par engelsmän eller amerikanare voro så tarfliga, till och med löjväckande, att hennes vidare medverkande här undanbads. I mr A. Wiltshire har miss Kathleen haft en god ackompanjator, som endast medverkar såsom sådan, ej som solopianist.

Kathleen Parlow spelade på sin första konsert här den 20 nov. i Musikaliska akademien: Tartini: Trille du diable, Tschaiakowsky: violinkonsert, Schubert: Ave Maria, Tor Aulin: Impromptu, Paganini: Hexentanz; på andra konserten: Wieniawski: Konsert, D-moll, Bach: Gavotte (solo), Beethoven: Romans, G-dur, Mozart: Menuett, Tschaiakowsky: Sérénade mélancolique, Paganini: Moto perpetuo; på tredje konserten: Paganini: Konsert, D-dur, Bach: Chaconne (solo), Hubay: Nocturne, Wieniawski: Polonaise; på fjärde konserten, »afskedskonsert», d. 2 dec.: Glazounow: Konsert, A-moll, Ernst: Otello-fantasi, Spohr: Adagio (9:de konserten), L. v. Auer: Tarentella.

Den nya operakrisen.

Det ekonomiska trångmål, hvari k. operan för närvarande befinner sig ha vi helt nyligen omnämnt. Detta har nu föranlett att kontraktet med staten skall uppsägas. Emellertid har teaterns bolag ännu kvar af kontraktstiden till 1 juli nästa år. Enligt en intervju med operachefen lära nya underhandlingar med riksdagen om ökad anslag blifva nödvändiga. I utlandet offras långt större summor än här till understödjande af operaverksamheten. I Berlin utgå behöfliga tillskott för hofoperan ur kejsarens handkassa men af andra tyska operor åtnjuta många betydande kommunala anslag, som kunna uppgå till bortåt 3 å 400,000 mk. Hos oss har försök att förmå Stockholms stadsfullmäktige till beviljande af anslag åt operan alltid misslyckats. Operan, likasom dramatiska teatern, har emellertid länge ansetts och behandlats som en statens tillhörighet, och intill 1888 beviljade också riksdagen behöfliga tillskott af penningmedel för de

kungliga teatrarna. Men nämnda års riksdag vägrade bifall till k. m:ts proposition om anslag för nationalteatrarna och förklarade sig ej vidare vilja stå i ansvar för deras affärer. Operan och Dramatiska teatern skildes åt och fingo nu reda sig så godt de kunde. Principiellt kan det icke vara rätt, ifall saten skall understödja en operainstitution — vi fästa oss nu endast vid en sådan — genom ett en gång för alla fastställt penninganslag, ty tider och penningvärden förändras. De så betydligt ökade pris på all ting, som under tjugu år medfört allt mer stegrade omkostnader, borde ha till naturlig följd att statsanslaget för operan i motsvarande grad ökas. En konstitution sådan som operan måste följa med sin tid och hålla sig uppe såsom en konstens idkare i högre mening. Den får icke göra »geschäft» med musikpjäser i »Den glada änkans» stil. Den måste bära sin fana högre.

Det är nu i det närmaste 20 år sedan i riksdagens andra kammare, i strid med första kammarens beslut, genom seger i gemensam omröstning tillägnade sig hedern att alldeles vägra statsmedel så väl till operans ombyggnad som till de kungliga teatrarnas subvention genom årligt ordinarie anslag af 60,000 kr. och 25,000 kr. som kreditiv. Allt hvad andra kammaren beviljade var ett extra anslag för 1889 till betäckande af teatrarnas under åren 1883—88 uppkomna brist. Åt regeringen medgafs ädelmodigt rätt »att för en tid af ett år upplåta de k. teatrarnas fasta och lösa egendom till begagnande åt den eller dem, som utan statsverkets betungande vilja drifva teaterverksamhet å sagda teatrar på ett för konsten värdigt sätt.»

Vi minnas hur operan efter denna dödsdom räddades genom hofkapellmästaren Conrad Nordquist, som genom kontrakt med regeringen fick sig operan upplåten under spelåret 1888—1889. Inkomsterna beräknades då till 110,000 kr., däraf konungens anslag 60,000 kr., hyra för lokaler i det gamla operahuset 35,000 jämte hyra för Dramatiska teatern 15,000. Utgifterna beräknades till omkring 350,000 kr., däraf för sångscenen 80,000 kr., orkestern 82,000 kr., körstaten 35,000 och balettkören 22,000 kr. Öfriga utgifter för operaverksamheten och förvaltningen skulle naturligtvis bestridas af recettinkomsten. Oaktadt operan detta spelår saknade en så dragande kraft som dess förnämste tenor, Arvid Ödmann, hvilken då var engagerad vid k. teatern i Köpenhamn och här nödtorftigt ersattes af den danska tenoren Fr. Brun, blef det ekonomiska resultatet för hr Nordqvist lysande. Artistgagera voro ej så stora då som sedan; operans

olycksöde behjärtades väl och af publiken med ökad frekvens och några dyrbara uppsättningar af nya operor ägde ej rum detta spelår; de inskränkte sig till "Hoffmanns sagor" Bizets lil'a opera "Djamileh" och fröken Munktells enaktsopera "I Firenze". Operan förfogade emellertid då öfver goda krafter, särdeles på fruntimmerssidan, såsom fruar Östberg, Edling, Sterky, W. Strandberg och fröknar Ek, Klemming, Jungstedt, Holmstrand, Wellander och Wolf samt frk Oselio som gäst. På manssidan hade man utom hr Brun, hrr Linden, Max Strandberg, Lundmark, Ohlson, Janzon, Sellergren och Strömberg. Granska vi repertoaren detta år finna vi af äldre klassiska operor "Don Juan", "Trollflöjten", "Oberon", "Fidelio": "Josef i Egypten", af Wagner: "Tannhäuser" och "Lohengrin", af inhemska: "Den bergtagna" och "Harald Viking", af Verdi: "Ernani" och "Aida", af Donizetti: "Regementets dotter" och "Leonora", af franska operor: "Mignon", "Faust", "Carmen", "Konung för en dag", "Kronjuvelerna", "Den stumma", "Hvita frun", "Romeo och Julia", "Alphyddan", "Kungen har sagt det" och vidare "Wilhelm Tell" samt "Hugenotterna" jämte förut nämnda nyheter. Hvad beträffar konkurrensen för operorna gafs operetter på Södra teatern och Vasa teatern; konserternas antal var då långt mindre än nu.

Det förmånliga resultatet af operans första spelår — och kanske äfven missnöje öfver för låga artistgager — föranledde då en del lyriska artister att bilda en förening, som i början af 1889 till k. m:t inlämnade en ansökan om att få öfvertaga operaverksamheten. Denna ansökan biföl's emellertid icke, utan upprättades i juni mellan chefen för finansdepartementet och hr Nordqvist ett nytt kontrakt om dennes fortsatta öfvertagande af operaverksamheten under spelåret 1 juli 1889—30 juni 1890. Frågan om en ny operabyggnad hade blifvit löst genom det konsortium som bildats därför hvilket, som bekant, genom ett obligationslån skaffade medel därtill. Under våren 1889 hade också riksdagen bifallit k. m:ts proposition om anslag till operan, hvilket skulle utgå med 60,000 kr. årligen. Att närmare redogöra för dessa transaktioner beträffande operan blefve för vidlyftigt.

Utom hyresbelopp hade hr Nordqvist nu att uppbära statsanslaget 60,000 och konungens bidrag 60,000. Äfven följande spelår stod operan under hr Nordqvists ledning. Den 30 november 1891 stängdes för alltid Gustaf III:s konsttempel för operaföreställningar och operan flyttades nu till den provisoriska lokalen i f. d. Svenska teatern. Till inkomsterna

här hörde likaledes hyresmedel samt 25,000 kr., hvilka byggnadskonsortiet förband sig att årligen erlägga till operans understöd ända tills det nya operahuset blef färdigt. Hr Nordqvist fick emelertid första året med anledning af förestående stora utgifter uppbära 50,000 kr. mot afstående af understöd för sista året innan inflyttningen i det nya operahuset.

År 1892 inträffade åter en ekonomisk kris för operan och äfven en administrativ sådan, då operapersonalen fordrade hr Nordqvists afgång såsom operadirektör. Han blef nu i konselj den 2 september löst från sitt kontrakt och kammarherre A. O. G. Burén fick i uppdrag att tills vidare öfvertaga ledningen af k. operan, hvilken han allt sedan haft. För att upphjälpa operans ekonomi sökte man att på enskild väg samla behöfliga medel, och anteckningslista för insamling af sådana framlades på operakansliet. Man ville på denna väg betrygga operans verksamhet för de närmaste fyra åren. Utvägen blef dock ej tillfyllestgörande, och enda sättet att rädda operan blef upptagande af nytt obligationslån 1893, hvi ket ock kom till stånd. Af vinsten på detta obligationslotteri skulle 250,000 kr. användas till upprätthållande af operans verksamhet; därtill kom 50,000 kr. som tecknats på den nämnda listan.

Den 19 september 1898 invigdes det nya operahuset. Operans ekonomi hade nu öfvertagits af ett bolag, bildadt af "vederhäftiga" personer, som för ändamålet tecknat aktier till ett belopp af 200,000. Det är detta bolag som nu efter kontraktstidens slut icke vidare vill ansvara för k. teaterns ekonomi, och densamma står nu således inför en ny kris.

Operachefen anser emellertid att Stockholm aldrig kan bli i saknad af opera utan att staten skall öka anslaget till densamma hellre än att enligt kontrakt, om operaföreställningar icke gifvas, betala staden en summa af 600,000 kr. Konkurrens med en ny operateater skulle väl icke en gång hr Ranft kunna åstadkomma, i betraktande af den enorma kostnad uppsättning af en mängd operor för omväxlande repertoar kräfves. K. teatern har härvidlag ett ofantlig material att tillgå. Frågan är blott hur denna teaters ekonomi och ledning skall kunna skötas på ett sådant sätt att debet och kredit gå ihop. För närvarande äger ju k. teatern en inkomst af åtminstone 220,000 kr., då hyran för operarestaurangen och butiker väl minst kunna beräknas till 100,000 kr. Detta tycks vara ett rätt betydande plus på inkomststaten. Nu är en annan ekonomisk fråga om förvaltningskostnader, gager och scenutgifter inberäknade kunna minskas och recettmedlen ökas. Beträffande de

förre äro vi icke tillräckligt initierade i teaterns förhållanden att döma därom, men aflöningarna till personalen synes, helst i jämförelse med utländska operascener, icke vara öfverdrifven. Hur skall man då få recettmedlen ökade eller med andra ord frekvensen till operaföreställningarna större? De höga prisen (efter våra förhållanden) på de bättre platserna afskräcka helt visst många från teaterbesök. Man har sökt upphjälpa den olägenheten med "godtköps"-föreställningar. Måhända skulle det vara förmånligare att minska de ordinarie prisen och i stället draga in på antalet af godtköpskvällar. I afseende på förmågor vid vår lyriska scen äro vi icke vanlottade och föreställningarna där gifvas med en jämnhet, som saknas på många större scener. Men med hänseende till publiken får en operastyrelse vara försiktig och icke stöta ifrån sig förmågor, hvilka ha en stor publik för sig, om än det kan vara rätt att bana väg för unga krafter.

En viktig sak såsom lockelse till tatern är repertoaren. Operastyrelsen har haft förtjänsten att med denna under senare år införlifva de stora Wagner'ska musikkdramerna, något som är i vår tid obligatoriskt för en operascen af någon betydelse. Kostnaden härför har nog haft en mindre fördelaktig inverkan på budgeten, men att det nu skett bör vara en lättnad för framtiden samt medgifva en kommande uppriskning af repertoaren, som börjar bli väl utsliten för att locka publik, resande undantagna. Det är visserligen sannt att vår opera ej kan, såsom t. ex. de stora tyska, experimentera med uppsättandet af kostsamma nyheter, som ej ha utsikt till större framgång, men det finnes åtskilliga operor, hvartill dekorationer redan finnas, som kunna återupptagas till omväxling. Att repertoaren på senare år varit mycket baserad på hr Forsells favoritskap hos publiken är otvifvelaktigt, och den senaste nyheten "Daria" är väl bevis därpå, ehuru försöket ej åtföljdes af väntad framgång.

Man har trott att "Den glada änkan" på Oscarsteatern dragit folk från operan, men denna operett har väl ej kunnat hafva så stort inflytande. Oscarsteatern har emellertid blifvit en ny konkurrent till k. teatern ej utan skada för densamma och blir det mera i dessa dagar, då en konstnärinna, som ej bort skiljas från operascenen, fru Jungstedt, nedstigit till den Ranftska operettscenen. Till men för operan anse vi att på senare år en sådan mängd konserter förekommit, så, utom våra vokala musikföreningars, konsertföreningens etc. hvarjämte en otalig mängd "populära" musiken erbjudits vår publik. Dessa utgöra visserligen ej egentlig konkur-

rens med operan, men de taga den musikalskande publikens tid och kassor i anspråk, lockande med billiga pris. Därtill har konserterande främringars antal betydligt tilltagit. Biografteatrarne kanske också böra tagas med i räkningen. Hufvudstaden har visserligen på senare årtionden mycket tillväxt i folkmängd, men de i allt dyrare tiderna inverka ovillkorligen till inskränkningar på dyrare nöjen, sådana som operabesök.

I dessa dagar har en kontrovers emellan ett par af de förnämsta manliga operaartisterna väckt en pinsam uppmärksamhet och visat brist på ett kamratskap, som ej bör få störas af något öfversitteri, helst då i dessa kritiska tider för operan, densamma, dess styrelse och personal är väl i behof af allmänhetens sympatier. Vi vilja ej nu närmare ingå på denna fråga som är alltför välbekant att här vidare behöfva påpekas, men den kan medföra fara för hela operainstitutionen och öfva menligt inflytande på anslagsfrågan.

Musikpressen.

På Wilh. Hansens musikförlag, Köpenhamn, har utkommit
för en röst med piano:

Grieg, Edvard: *Samlede Sange*. Mindeudgave. Med en inledning af Gerhard Schjelderup.

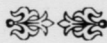
Dessa »romanser och sånger», hvaraf 1 Levering tillsändts oss, utkommer i 46 häften (Leveringer) à 40 öre (ingen öfverskridning). Alla sånger äro transponerade, så att de utan undantag kunna sjungas af en mellanstämma. Texten är norsk eller dansk samt äfven tysk. Vi anföra här nedan detta häftes innehåll, uppgifvande, såsom vi bruka, hvarje sångs omfång från högsta till lägsta ton: Die Waise (Den Förældrelöse —, a—e); Morgenthau (Morgendug —, a—e); Abschied (Afsked —, ciss—e); Jägerlied (Jägersang).

Den sistnämnda sången är ej avslutad i häftet. Såvida detta oss sända häfte ej är blott profnummer, måste vi göra en anmärkning mot att en sång fördelas på olika häften. I hvarje sådant bör en sång vara fullt avslutad; annat arrangement är högst opraktiskt för den sjungande, om det ock kan vara geschäftsmässigt för förläggaren. Sångaren nödgas sålunda syssla med två häften för att kunna sjunga en så afbruten sång eller också vänta, tills häftena bli inbundna i band med avslutade sånger.

Literatur.

Vereinigte musikal. Wochenschriften innehålla i nr 45: E. Kloss; Wilhelm Tappert †. — H. Touaillou; Psycho-

logische Streifzüge eines Musikers. — A. Chybinsky: Bülow, Lindpaintner und die Kapellmeisterfrage; nr 46: F. Dubitzky: Eine Berichtigung zur »Neuen Notenschrift»; nr 47: A. Prümers: Eine Nachschrift zu »Schule u. Praxis der Operadirektoren»; nr 48: L. Frankenstein: Ein unbekannter Brief Mozarts. — Kurt May: Richard Wagner und Giacomo Rossini. — E. Kloss: Berliner Musik-Glossen; i de tre sistnämnda häftena fortsättes Touaillous artikel.

Erån scenen och konsertsalen.

Kungl. teatern

- Nov. 16 2:a Symfonikonserten. 1. J. Sibelius: Symfoni nr 3; 2. Rich. Strauss: Don Juan, symfonisk dikt; 3. Max Bruch: Konsert för violin (frk. Sigrid Lindberg) och ork., G moll; 4. Fr. Liszt: Mefistowalzer.
17 Verdi: *Aida*.
18 Saint-Saëns: *Simson och Delila*.
20 Puccini: *Tosca*.
21 Bizet: *Carmen*.
22 Wagner: *Den flygande Holländaren*.
23 Thomas: *Mignon*.
24 Boito: *Mefistofeles*.
25 Gounod: *Romeo och Julia*.
27 Mozart: *Don Juan*.
28 Tschaiikowsky: *Eugen Onegin*.
30 Verdi: *Trubaduren*.

Oscarsteatern.

- Nov. 16—27 Planquette: *Surcouf*.
17, 24 Nerkingarne (matiné).
28—30 Suppé: *Boccaccio*, operett, 3 akter af F. Zell och R. Genée (Boccaccio: fru Math. Jungstedt, 1:a gästuppträdande).

Musikal. akademien.

- Nov. 20, 25, 29 Konserter af violinisten miss Kathleen Parlow. Biträdande: ackomp. hr A. Wiltshire, 20¹¹ miss Florence Montheit, sångerska.
26 Konserterföreningens 2:a orkesterkonsert. Solist: fru Marie Götze. Dirigent: hr Tor Aulin. 1. J. Brahms: Symfoni nr 3, F dur, op. 90; 2. Mozart: Aria ur »Titus» (fru Götze); 3. Carl Nielsen: ur operan »Maskarade» (Uvertyr—Mellanspel—»Hanedan»); 4. Wagner: Tre dikter (fru Götze); Förspel till »Mästersångarne».

Vetenskapsakademien.

- Nov. 21 Konsert af frk. Ruth Andersson (piano). Biträdande: fru M. Högberg, hrr Molander, Claeson.

Berns' Salonger.

- Nov. 17 1:a Populära symfoni-matinén. Dir.: hofkapellm. R. Henneberg.

Katarina kyrka.

- Nov. 17 3:e Folkkonserten 1907. Biträdande: fru Östberg. Dirigent: hr Tor Aulin. Beethoven-program.

Från kgl. teatern ha vi denna gång att bemärka 2:a symfonikonserten; repertoaren har för öfrigt gått i det gamla hjulspåret. Programmet innehöll två nyheter för oss, hvilka började konserten. Den första var Sibelius' nya 3:e symfoni. Första satsen i denna inleddes med kontrabasarna, hvarpå följde ett motiv i stil af en bondmarsch, en början som tycktes ge ett nationellt uppslag; fortsättningen blef emellertid mera rhapsodisk utan genomgående ledtråd, men med glimtar af vacker instrumental klangfärg. Mera enhetlig var meliansatsen, ett andantino i moll med folkvisans karaktär, något enformigt till byggnaden. Minst intresserade finalen, som bar skäl för »allegro con energia», men hvari man äfven saknade organisk konstruktion. Tonsättarens talang i orkesterbehandlingen rörde sig emellertid äfven i denna symfoni. Rich. Strauss' »Don Juan» anses ej höra till hans bästa verk för orkester, men om hans stora virtuositet i dennas behandling vittnade äfven detta. Teckningen af Don Juans öden är emellertid något oklar utom i afseende på slutkatastrofen, som är med all kraft framställd. Vackra partier framträda likväl här och der, hvilka jemte den pikanta instrumenteringen fångla uppmärksamheten. Näst efter detta nummer fick man höra Bruchs violinkonsert i G-moll, som af vår framstående violinist, fröken Sigrid Lindberg, fick en vacker tolkning och framkallade lifligt bifall. Slutnumret, Liszts »Mefistowalzer» n:o 1 (Dans i bykrogen) har förut uppförts af hofkapellet. Stycket är rikt på intressanta effekter, hvilka äro väl mycket utspunna. Herr Järnefelt dirigerade, och konsertens utförande i sin helhet lände honom och kapellet till heder.

Planquettes lustiga och musikaliskt underhållande operett »Surcouf» har tagit sig bättre ut på Oscars-teatern än på den akustiskt underhålliga Östermalmsteatern, der den upptogs 1904 med nästan samma rollbesättning som nu. Hr Allum är en hurtig Surcouf, frk. Grünberg en behaglig Yvonne, fröken Berentz är ypperlig som skeppspojken och ej mindre hr Ringvall som den gamle matrosen, fru Grove samt hrr Lund och Bergström äro, såsom öfriga hufvudpersonerna i pjesen, ganska lyckade. Upptagandet här af »Boccaccio med fru Jungstedt i titelrollen är ett evenemang i den nya teaterns historia, hvartill vi sedan skola återkomma. Operetten gafs senast på Östermalmsteatern i nov. 1905 med fröken Grünberg som Boccaccio. Året förut återgafs rollen der af hr Allum, den första manliga innehafvaren deraf här.

Förra numrets lista på konserter upptog några sådana, som vi då ej hade utrymme att vidare omnämna. Sven Scholanders visafn bereddes oss ej tillfälle att bevista. Den inträffade dessutom samtidigt med första Dohnanyi-

konserter. Den unga violinisten frök Elsa Wagners konsert d. 7 nov. lät oss göra första bekantskapen med en intressant konstnärinna. Vi ha förut flera gånger omtalat hennes konsertande i Kristiania, där hon väl är bosatt; modern är norska, fadern tysk. Då hon i augusti konsertade i London yttrades om henne, att hon hör till »de unga krafter, af hvars spel man har både njutning och vinst.» I Vetenskapsakademiens hörsal, der hon konsertade nu, lät hennes ton högst fyllig; stor teknik och varmt temperament utmärka hennes spel, som väl understöddes af fröken Märtha Ohlson vid flygeln. Särskildt utmärkte hon sig i utförandet af Bachs »Chaconne» och Paganinis svåra Octav Caprice. Programmet upptog för öfrigt Wieniawskis konsert, D-moll, samt »Souvenir de Moscou» och humoresk af Dvorák. Det ytterst lifliga bifallet föranledde ett par extranummer. — Dagen derpå fick man i Musikaliska akademien höra en annan, manlig violinist, hr Dettmar Dressel, bekant från en sin konsert der i början af året, då under medverkan af hans bror Otto såsom pianist. Vid flygeln biträdde han nu af en engelsman hr Herbert Fryer, rätt god ackompanjatör och äfven som solist. Hr Dressels spel föreföll nu mera konstnärligt betydande än förut och skulle med mera tonstyrka och temperament göra än bättre intryck. Konserten inleddes med Beethovens »Kreutzer-sonat», hvarefter hr Dressel spelade Consertstück af Wilhelmj, Airs Hongrois af Ernst och vidare »Walthers Preislied» ur »Mästersångarne» och 2 Caprices af Paganini. Hr Fryer bjöd af solosaker på Brahms' Händel-variationer (op 24), en smaklös »Sarabande» af Debussy, »En Automne» af Moszkowski och Webers »Rondo brillant».

Grefvinnan Mannerheims välbekanta vackra stämma och utmärkta föredragskonst beredde den nu här bosatta sängerskan en ny triumf. Hennes program upptog arior ur »Thésée» af Lully, ur »Marie Madeleine» af Massenet och »Sigurd» af Reyer, »La Procession» och »Le mariage des roses» af C. Frank, Schumanns »Frauen-Liebe und Leben» 4 sånger af Brahms och en sådan af R. Hahn, kapellmästare Järnefelt assisterade med utmärkt ackompanjemang.

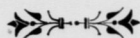
I Vetenskapsakademien läto ett par sängerskor, frkn Ragnhild Björklund och Lisa Upling höra sig på en mera anspråkslös soaré d. 13 nov., med rätt behagliga röster utförande sånger och romanser af Peterson-Berger, Hallén, W. Stenhammar, Körling, Wennerberg, Wagner och Wolf, hvarjemte frk Upling sjöng aria ur Bruchs »Odysseus» och båda duetter af Norman och Arlberg.

En annan debut var fröken Ruth Anderssons i samma lokal d. 21 nov. Den unga pianisten, elev vid fröken Carlheim-Gyllenskölds välkända musik-

institut, visade sig genom redan mycket utbildad teknik ha gått i god skola. Första uppträdandet medförde väl litet nervositet, som yttrade sig i stundom för påskyndadt tempo. Soaré inleddes med Schumanns pianotrio, D moll, op. 63, hvori hrr G. Molander och R. Clæson lemnade förtjerstull assistens. Fröken A:s soli utgjordes af Beethovens Essdur-sonat, op. 31 n:o 3, n:o 1 och 5 ur Em. Sjögrens »Tankar från nu och fordom», Etude op. 10, E-dur, af Chopin och Tarantella af Liszt.

Den första »populära» symfonimatinén i Berns salong af dess orkester under Rich. Hennebergs ledning egde rum med god framgång d. 17 nov. Programmet upptog: Preludium och Fuga af Bach-Abert, uvertyrer till »Figaros bröllop», »Trollföjten» och »Tannhäuser» samt Haydns Symfonie militaire (G-dur) och Beethovens n:o 1., C-dur. Någon servering förekom ej under konserten.

Konsertföreningens 2:dra konsert d. 26 nov. bjöd på en lika utsökt som omvexlande musiknjutning, särskildt märklig genom den berömda altsängerskan fru Götzes medverkan, hvilken särskildt derför rest hit från Berlin. Konserten inleddes med Brahms' präktiga symfoni n:o 3, F-dur (op. 90), förr gifven här på en operakonsert 1885. Första satsen i denna fångslar redan med sin friska melodik och rytmik, efter denna följer ett härligt sångbart andante och vidare, i stället för vanligt scherzo, ett elegiskt andante, som äfven återspeglas i finalen, hvars sluttakter klinga ut i sköna durackord. Fru Götz sjöng derpå scen ur Mozarts »Titus» med ett mäterligt föredrag som jemte hennes härliga, endast mot djupet något svaga, stämma framkallade stormande bifall. Förträffligt blef också hennes utförande af tre Wagner-sånger med orkester »Im Treibhaus», »Schmerzen», »Traume». Danske tonsättaren Carl Nielsens stycken ur hans opera »Maskarade» — Uvertyr. Mellanspel, »Hanedansen» — voro originellt och färgrikt instrumenterade samt väckte intresse att få höra operan i sin helhet. Hr Nielsen var af sjukdom hindrad att sjelf hitkomma och dirigera sina verk. Konserten fick en storslagen afslutning med förspelet till »Mästersångarne» utförd, likasom föregående orkesternummer och sångackompanjemang på ett sätt som inbringade hr Aulin och hans orkester rikligt bifall. — Folkkonserten i Katarina kyrka gafs oss ej tillfälle att bevista.

Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten.

Kgl. teatern. Ett gästspel har börjats af danska kgl. teaterns förnämsta tenor Vilhelm Herold, som 1901 i maj första gången uppträdde på vår operascen. —

Under inöfning äro Rich. Strauss' berömda »Salome» samt Foronis spiri-tuella komiska operett »Advokaten Pat-helin», senast uppförd här för tolf år sedan, första gången hösten 1858 strax efter tonsättarens död.

Musikaliska akademien höll d. 28 nov. under ordförandeskap af preses, kronpriusen, ordinarie månadssammankomst. Dervid anmälades, att ansökningar till Jenny Linds stipendium för år 1908 inkommit från fem förutvarande elever vid konservatoriet. Det beslöts att ut-sätta val af en ledamot i styrelsen för Axel Lundwalls fond att äga rum vid nästa ordinarie sammanträde. Slutligen anmälades gäfvu till akademins bibliotek från direktör H. Koppel.

En af f. d. elever vid konservatoriet till ecklesiastikdepartementet inlemnad klagan öfver undervisningen vid läro-verket förekom äfven till behandling men befanns icke vara af beskaffenhet att afseende vid densamma kunde fästas

Jenny Linds stipendium. Såsom sö-kande till det af Musikaliska akademien ledigförklarade Jenny Lind-stipendiet för år 1908 ha inom ansökningstidens ut-gång anmält sig fröken Carin Gillberg, hrr Gösta Björk, Sven Blomqvist, Algot Haqvinius, och Uno Sundelin.

Sfor militärkonsert af i Stockholm förlagda regementens och flottans mu-sikkårer egde rum d. 1 dec. i Öster-malms kyrka. Den var anordnad af styrelsen här för militär idrott.

Hr Modest Menzinsky, vår utmärkte operatenor, har nyligen haft ett fram-gångsrikt gästspel i Mannheim, vid hvars opera det är fråga om att han skall engageras.

Sigrd Arnoldson firade under förra månaden i Dresden sitt 500:de utförande af titelrollen i »Mignon».

† **Carl Robert Humbla**, musikdirektör, organist i S:t Katarina kyrka härstädes, afled den 30 nov. Han var född d. 21 jan. 1828 i Stora Malms församling.

Göteborg. Från d. 16 nov. började Ranfts operettsällskap på Stora tea-tern med »Den glada änkan», hvori fru Meissner och hr Barklind fortfa-rande innehafva de båda hufvudroller-na. Folkteatern har fortsatt uppfö-randet af »Lyckoflickan» under hr Emil Strömbergs regie. Orkesterföre-ningen gaf d. 13 nov. symfonikonsert med följande program: 1 Nielsen: Helios-ouvertyr; 2 Franck: Symfoniska variationer för piano (hr W. Stenhammar) och ork.; 3 Beethoven: Sym-foni n:o 4, B dur. Hr Olallo Morales dirigerade konserten. D. 14 nov kon-serterade violinisten Dettmar Dressel jämte hr Herb. Fryer och samma dag gafs den 256 folkkonserten. Den 19 gafs i Handelinstitutet Trio-soaré af hrr

Aulin, Neruda och Stenhammar. Programmet upptog; 1 Brahms: Trio C. m.; 2 Beethoven: Sonat G d., op. 96 för violin och piano; 3 F. Berwald: Trio Ess dur; En symfonikoncert d. 22 af Hugo Alfvén med egna kompositioner bjöd på följande nummer: Symfoni, nr 3, E dur; 2 Upsala, rhapsodi, op. ur 24; 3. En skärgårdsägen, op. 20; 4. Midsommarsvaka, svensk rhapsodi-op. 19. Vid en påföljande populär konsert af orkesterföreningen biträde hr Alfvén. Dennes program upptog: 1. L. Norman: konsertuvertyr; 2. Em. Sjögren: Tre heliga konungars ökenvandring; 3. Berwald: Elfelek; 4. Alfvén Upsala-rhapsodie, Prelude ur Symfonin nr 2, D dur, op 11, samt Midsommarsvaka. D. 16 konserterade den unga violinvirtuosen Kathleen Parlow. Till förmån för staty-fonden gafs d. 29 en Wennerbergs-afton. Medverkande voro en manskör, 100 man stark, sångerskan frk. Signe Boberg och en barytonsångare. Programmet upptog af Wennerbergs-kompositioner, körer, duetter, sångtrior sopran- och barytonsånger samt »Jätten» för unison baskör.

Malmö. Efter »Den glada änkan» har direktör Salmson vågat sig på att uppföra Puccinis »Bohème», och enligt den danska kritikern Ch. Kjerulfs omdöme utfört den svåra operan på ett sätt som lände direktören och sällskapet »till konstnärlig heder». Iscensättning, sång och spel berömmas, endast mot orkestern anmärkes att den var ej särdeles stor men den leddes skickligt. Af de utförande framhölls den danska tenoren Rudolf Hoffman fröken Anna Edström (syster till operasångerskan) hvars röst säges vara stor och god, samt fru Svea Hansson, som med sin säkra sång gjorde utmärkt verkan.

Från våra grannland.

Kristiania okt. 13—nov. 30. Nationalteatern har fortfarande gifvit Glucks »Orfeus» med fru Jungstedt som gäst till d. 29 okt.; för öfrigt icke någon musikpjäs. D. 19 gafs å teatern symfonikoncert med biträde af frk Elsa Wagner, som spelade violinkonsert af Mozart, A-dur, Nocturne af Chopin-Wilhelmj, Oktav-caprice af Paganini, Souvenir de Moscou af Wieniawski. Programmet upptog för öfrigt: »Gades Hamlet»-uvertyr, förspel till »Tristan och Isolde», Piemontesiska dansar för ork. af Leone Sinigaglia, »Valse triste» af Sibelius och »Militärmarsch» af Rich. Strauss. En ny symfonikoncert gafs d. 27 okt. med biträde af E. von Dohnanyi. Centralteatern har fortfarande med »Surcouf» och har nyligen haft premiär af en »folkopera» med titel »Emigranterna» och musik af Haarklou. Den inhemska nyheten slog mycket an. Den 18 okt. firade Handelsstandens sångförening sitt 60-års-jubileum under

hr Holters direktion med operasångaren Emil Nielsen som solist. Programmet upptog första gången gifna saker af Selmer, Lie, Hegar, Grieg (»Dæ æ den största daarleheit») Saint-Saëns (Sérénade d'hiver») och Haarklou (»Fenrir»). Vid en förnyad konsert gafs med biträde af fru Ellen Gulbranson scener ur 3:e akten af »Tannhäuser» jämte uvertyren till operan samt Ballade för solo, kör och ork. af Hermann Götz med solo af fru Clara Hultgreen. Ännu en tredje konsert, »populär» blef gifven med biträde af frk. Elsa Wagner. Ernst v. Dohnanyi konserterade här flera gånger innan Stockholmsbesöket under entusiastiskt bifall. D. 23 oktober gaf Cappelen en kyrkokonsert med solo- och körsånger. En italiensk pianovirtuos, Maria Avani-Carrera, gaf d. 30 okt. konsert, hvars program upptog: Fuga, D-moll, af Bach-Tansig, Beethovens »Appassionata» och saker af Chopin, Liszt och Saint-Saëns. Hon gaf d. 5 nov. en andra konsert och d. 11 nov. en folkkonsert. Samma dag konserterade hr Dettmar Dressel och Fryer.

Under november har af musik härstädes förekommit följande, värdt att omnämna: Den 15 gafs å Nationalteatern en »afskedsföreställning till hyllning af och förmån för den afgående teaterchefen Björn Björnson, som från Nationalteaterns början ledt dess verksamhet. Programmet var följande; 1. Hyldningsintrade af kapellmästaren Halvorsen; 2. 1:a akten af »Peer Gynt»; 3. 2:a akten af »Geografie og Kjærlighed»; 4. »Sigurd Jorsalafar». 3:e akten, andra afdeln.; 5. Till Björn Björnson af Wilh. Krag (framsagt af E. Elde). 23 nov. gafs konsert af Johan Svendsen (den norske hofkapellmästaren i Köpenhamn. Af hans kompositioner, dirigerade af honom sjelf, utfördes: 1. Symfoni, B-dur; 2. Zorahaida, legend; 3. »I fjol gjætte Gjeitin» och »Sæterjentens søndag» för stråkorkester; 4. norsk rhapsodi, nr 2. Konserten upprepades dagen derpå. D. 13, 21 och 28 konserterade den berömda ryska pianisten Sandra Droucker, f. Galston, som gaf en »klassisk», en »romantisk», en »modern» piano-afton. Fru D., hvars man äfven är ansedd pianist, säges vara Rubinsteins sista elev. Den 30 gaf Musikföreningen sin 3:e konsert med finsk dirigent, hr Rob. Kajanus, och följande flnska program: 1. Sibelius: Symfoni nr 1, E-moll; 2. Kajanus: Petite suite; 3. S. Palmgren: Enträkt ur »Tukkima»; Melartin: Scherzo; 4. Sibelius: Valse triste; 5. A. Järnefelt: Förspel, Ballettscen ur skådespelet »Det förlofvade landet». Centralteatern har utom ofvannämnda operetter gifvit »Regementets dotter».

Köpenhamn okt. 13—nov. 27. Kungliga teatern har denna tid haft, af pjäser med musik, på spellistan: »Sven Dyrings hus», »Regementets dotter»,

»Don Juan», »Lohengrin», »Orfeus och Eurydike», »Faust», »Mignon», »Livjägarna på Amager», »Eventyr på Fodreisen», »Guldhornene» och baletten »Napoli»; Casino-teatern har fortfarande haft fru Wiehe-Berény till gäst i den outslitliga »Glada Änkan», Fredriksbergsteatern har fortsatt med »Mikadon». Konserternas antal har denna tid varit stort. D. 14 och 17 okt. konserterade pianisten Julius Röntgen och violincellisten Casals med biträde af fru Röntgen, (pianist). D. 16 gaf Ludw. Wüllner afskedskonsert här. Marta Sandahl och hennes man Henry Bramsen gåfvo d. 15 konsert. D. 20 gafs stor orkesterkonsert under ledning af den berömda ryska dirigenten Wassili Safonoff, som dirigerar utan taktpinne. Programmet upptog: 1 Beethoven: Leonora-uvertyr nr 3; E. Grieg: Lyrisk Suite; 3 Tschajowsky: Symphonie pathétique; 4 Wladimir Metzl: »Klocken der sank» dramatisk tondukt. Sångafton har gifvits af Ida Ekman, Dagny Grunert och Johanne Kragballe-Spiro. D. 18 gafs konsert af prof. A. de Greef med ungefär samma program som i Stockholm. D. 21 konserterade tenorsångaren Age Agerskov och violoncellisten Herman Sandby, som haft stor framgång i England, konserterade här d. 18 okt. Privat Kammarmusikförening gaf soaré d. 26 och hade på programmet sextett af Tschajowsky, oktett af Gade samt sångnummer. Wolfgang Hansen gaf 1 nov. den 40:de filharmoniska soarén för kammarmusik med följande program: 1 Paul Juon: Pianokvintett op. 33, D-moll; N. W. Gade: Sonat för violin och piano op. 59 nr 3, B-dur; Lange-Müller: Pianotrio op. 53 F-moll. D. 29 okt. konserterade här Wien-kvartetten Fitzner (hr Fitzner, Hess, Czering, Walther), utförande kvartetter af Mozart, D-dur, Tschajowsky, Ess-moll, och Schubert, D-moll. Vid en andra konsert utfördes kvartetter af Wilh. Stenhammar, E-moll, Beethoven, Ciss-moll op. 131, och Haydn, F-dur. D. 6 nov. konserterade Sevcik-kvartetten. Sven Scholander har 2 och 9 nov. gifvit visafnär. En Dressel-Fryer konsert egde rum här d. 4 november.

I afseende på musikföreställningar under november ha vi att tillägga följande: Kgl. teatern har haft en Nibelungencykel med framförande af »Valkyrian», »Sigfrid» och »Ragnarök». På Casino har fru Wiehe-Berény äfven gästtat i Audrans »Miss Helyette». Tre pianokonsalter ha gifvits af fru Sandra Droucker och violinlvan Kathleen Parlow har äfven konserterat tre gånger, d. 14, 18 och 22 nov. Musikföreningen gaf d. 12 sin första konsert, hvars program icke annonserats i tidningarna. Den 16 gaf hofkapellmästaren Johan Svendsen en jubileumskonsert (25 år anställd vid kgl. teatern). Programmet upptog af hans kompositioner: 1. Festpolonäs; 2. Violoncellkonsert (op. 7), med hr H.

Sandby som solist; 3. Zorahaida; 4. Sång; 5. Symfoni, B-dur. Hrr Dressel och Fyer gäfvö den 19 en andra och sista konsert och grefvinna Aina Mannerheim konserterade här den 27 nov.

Helsingfors. Nov. 11—25. Af teatrarne här har endast Svenska T. haft någon musikpjes på spellistan i det »Stockflötarne» fortfarande gifvits ett par gånger. Filharmoniska sällskapet har jemte ett par folkkonserter gifvit sin fjärde symfonikonsert den 22 nov. under direktion af sin vanliga ledare hr. Rob. Kajanus samt den berömda orgelvirtuosen och komponisten Enrico Bossi från Italien. Programmet upptog: 1 H. Berlioz: uvertyr »Le carnaval romain»; Saint-Saëns: Symfoni n:o 2; 3 Humperdinck: Morisk skapsodi; 4 Enrico Bossi: Orkestersuite (Preludium. Fatum. Kermesse.) Enr. Bossi gaf ett par dagar förut en orgelkonsert i Johanneskyrkan efter följande program. 1. J. S. Bach: Toccata. Adagio Fuga (C d); 2. V. Martin: Aria variata; Frescobaldi: Toccata par i Elevazione; Porpora-Bossi: Fuga; 3. Mendelssohn: Sonat n:o 2; 4. Bossi: Konsert för orgel, 4 horn och pukor. Bossis orgelspel beskrifves såsom utomordentligt mästertligt. Den 17 gafs sonatafton af violinisten fröken Anna Forsell med biträde af pianisten fröken Ketty von Engelhardt. Programmet upptog sonater af Mozart, n:o 15 B-dur, Bezemny, n:o 1, C-moll, Brahms op. 78, G-dur. Två konserter ha gifvits af sångarkören Ylioppilaskunnan Laulajat. En musikafton gafs den 25 nov. af Helsingfors' Musikinstitut med följande kompositioner af César Franck: 1. Pianokvintett; 2. Sonat, A-dur för violin och piano; 3. Pianotrio op. 1, Fiss moll. Medverkande voro hr. Karl Ekman (piano), Novacek (violin) Bror Pettersson (violoncell) samt herr Laurila och Lindelöf.

Från andra land.

Ny operett af Franz Lehár. En barnoperett af Franz Lehár, »Peter och Paul i Schlaraffenland» med text af Bedanzsky, och Grünbaum, har med stor framgång uppförts på Theater an der Wien. Bland de i verket inlagda barnvisorna slog särskildt två an: Soldatlek och Gunghästen. Hufvudrollerna, två bångstyriga skomakarpojkar, spelades af Luise Kartousch och Ida Roland.

Hvarjehanda.

Hvad hofteatrarna kosta monarkerna. En ej ringa del af de apanager Europas monarker åtnjuta gå åt af bidrag till hvarjehanda s. k representativa

utgifter. Bland dessa spela utgifterna för teatrarne en ej obetydlig roll.

En af de i detta hänseende högst »beskattade» monarkerna är kejsaren af Österrike-Ungern.

Burgteatern i Wien balanserar med ett årligt underskott om c:a 300,000 gulden, som måste betäckas af hoförvaltningen, hvilken dessutom lämnar i årliga anslag till hofoperan i Wien 300,000 gulden, tyska teatern i Prag 80,000 och czechiska teatern därstädes 1,000 gulden, således innalles bortåt 800 tusen gulden eller omkring 1,200,000 kr. Därtill kommer att kejsaren äfven måste såsom konung af Ungern lämna ett anseeligt bidrag till kungliga teatern i Budapest, så att han nog ej slipper undan med mindre än halfannan million årligen.

Hofteatrarna kosta tyske kajsaren såsom konung af Preussen omkring 1,300,000 kr., hvarat hofoperan i Berlin ensam slukar öfver 800,000.

De sachsiska hofteatrarna taga i anspråk nära en sjättedel af den kungliga civillistan, eller omkring 420,000 kronor, I Bayern utgör det monimella teatertillskottet omkring 250,000 mark. men då en lika stor summa är anslagen till hofmusikintendentsdelen för hofkapellet, dels för operan, måste man anslå sammanlagda beloppet till bortåt en half million.

Hofteatern i Darmstadt kostar storkertigen en femtedel af civillistan. Hertigen af Meingen intog på sin tid stora summor från sin teater, men fick ändock sätta till omkring 60,000 årligen. Konungen af Würtemberg får punga ut med omkring 200,000 kr. och regenten i Braunschweig kommer ej stort billigare från det. Konungen af Danmark betalar till teaterkassan omkring 140,000 kr. årligen.

Goda teaterrecetter. En lyckligt ställd teater måtte »The Gaietytheatre» i London vara — men så bär den väl ock skäl för namnet — Under spelåret 1901—1902 hade den en inkomst af 360,000 kronor och kunnat utdela 20 procent till aktieägarna. Till denna notis anknyter en Londontidning följande finansiella betraktelser:

En pjäs, som icke var alltför moralisk, satte för några år sedan en skådespelerska i London i stånd att hvarje vecka föröka sitt bankkonto med 18,000 kr., och hennes beneficeföreställningar inbragte tiotusentals kr. Miss Lydia Thomson erhöi vid en benefice föreställning 72,000 kr. och en miss Nellie Farrens vid ett liknande tillfälle icke mindre än 108,000 kr. — en stor kontrast till en beneficeföreställning i Maidstone för 100 år sedan, som gaf en nettobehållning af 1 kr. 50 öre.

Kostnaderna för att upprätthålla en teater ha måhända alldrig i London varit så stora som för närvarande, men så ha också inkomsterna varit

vida större än förr i tiden. De löpande utgifterna vid Haymarket-teatern i London stiga till 17,000 kr. i veckan, men å andra sidan inbringa fulla hus under en vecka netto 38,000 kr. Första aftonen i mr Wyndhams teater inbragte till oah med 72,000 kr., då vid denna föreställning 1,800 kr. betaltes för en loge och för vissa platser 210 å 400 kr., stycket. En beneficeföreställning i Drury Lane-teatern för 2 år sedan inbragte 90,000 kr., och inkomsten af en pantomim steg till 130,000 kr. pr. vecka. Adelina Patti erhöi vid en turné för 24 föreställningar 1,200,000 kr. Vid en af dessa betaltes en plats med ända till 4,500 kronor.

Inkomsterna af passionsspelen i Oberammergau stego en sommar till 1,300,000 kr., hvartill kommo extra förtjänster för byinvånarna i form af betalning för logi m. m. Sir Henry Irving har visat att det är möjligt att på tre veckor förtjäna 370,000 kr. i en och samma stad, nämligen Chicago. I denna stad tog Sarah Bernhardt in 70,000 kr. på en vecka och Mary Anderson 60,000 kr.

Sir Squire Barncroft kunde vid 44 års ålder draga sig tillbaka från skådespelarkonstens utöfvande, som han började med en inkomst af 18 kr. i veckan. Det är honom som de moderna skådespelarna i England ha att tacka för bättre inkomster. Första tiden Barncroft var direktör betalte han en skådespelare med 360 kr. och 10 år därefter med 1,200 kr. i veckan.

Emma Calvé på Amerikaturné. Den berömda sångerskan Emma Calvé har anländt till Newyork för att starta en turné genom Amerika. På resan öfver Atlanten gaf hon på ångaren en välgörenhetskonsert, vid hvilken hon auktionsvis försålde af henne själf fabricerade dockor till pris af 1,200 och 1,000 francs. På sin turné i Amerika reser sångerskan i egen salongsvagn och med stor svit: sällskapsdam, sekreterare, kammarjungfru, hårfrisör och chauffeur. Först i april återvänder Calvé till Paris, där hon på Opéra Comique kommer att kreera hufvudrollen i ett nytt verk af Isidore de Lara med titeln »Noël».

Vår musikbilaga

Med nästa nummer ämna vi till-sända våra helårsprenumeranter som musikbilaga: **Scherzo af Emil Sjögren**, vår sedan länge mest bekante och ansedde tonsättare.

Redaktionen.

En ny komposition af Vilhelm Stenhammar

jämte annan värdefull och ytterst omväxlande text i årets jultidning

== Vintersol. ==

Pris kr. 1 pr. exemplar med 2:ne gratis-bilagor.

Kurs i plastik samt undervisning i sång

efter den italienska sångmetoden i förening med instuderande af roller, med särskildt afseende fäst vid fraserings och diktning, meddelas af

SIGNE HEBBE,

Linnégatan 78, Stockholm.

I bok- och musikhandeln finnes att tillgå

Schumann- Album

med porträtt af
Robert Schumann.

Pris kr. 1: 25.

Innehåll:

Pianostycken: *Inträde i skogen* — *Jägaren på lur* — *Fughetta* — *Småstycke* — *Fantasi-Dans* samt Sång: *Folkvisa* med svensk och tysk text.

efter bästa metod, ledande till god teknisk och verkligt musikalisk utbildning, meddelas af undertecknad till moderat pris. Anmälan kan äfven ske skriftligen. Mottagning kl. 9—10 f. m. och 3—4 e. m. Tel. Brunkeberg 14 97. Kammakaregatan 6, 1 tr öfv. gården. Frans J. Huss.

Svensk Musiktidning.

Nordiskt Musikblad. — 27:de årgången, — för hvarje musikaliskt hem — utgifves 1907 efter samma plan som förut, innehållande *populär läsning i Musikaliska ämnen, porträtter med biografier etc.* Tidningen utkommer två gånger i månaden (utom juli—aug.). Pris 5 kronor pr år, lösnummer 25 öre. Prenumeration sker här å *Expeditionen, Kammakaregatan 6, 1 tr. öfv. gården, i bok- och musikhandeln, å posten och tidningskontor. I landsorten bäst å posten.*

Obs.! Nyttan af en musiktidning för musikkulturen i hemmet torde ej kunna bestridas. Framför dagliga tidningar eger en sådan fördelen att den förvaras och bildar, så att säga, en musikhistorisk uppslagsbok. Rätta platsen för utgivandet af en musiktidning är hufvudstaden, där musiklivet är högst och rikast utveckladt. Svensk Musiktidning meddelar ock en kontinuerlig redogörelse för musiklivet i vår hufvudstad, i landsorten samt i Finlands, Norges och Danmarks hufvudstäder etc., biografier med fina porträtt, instruktiva artiklar, följelöngar m. m.

OBS. Porträtt med biografier i N:o 1: Anton Andersen — Mark Hambourg — Dettmar Dressel; N:o 2: Minnie Tracey — Mary Olson; N:o 3: Lady Hallé; — N:o 4: Eugen d'Albert; N:o 5: Jacquet Thibaud — Lucien Wurmser; N:o 6: C. Joh. Lindberg — Julius Ruthström; N:o 7: Sigrd Lindberg — Systrarne Svärdström; N:o 8: Ellen Gulbranson (Brynhilda) — Jeanette Jacobsson; N:o 9: Joh. Brahms — Alex. Guilmant; N:o 10: Em. Wolf-Ferrari — Cally Monrad; N:o 11: R. Coward — Anna Pettersson-Norrie; N:o 12: Jos. Joachim; N:o 13: Ludw. Wüllner — Edv. Grieg; N:o 14: P. I. Tschaiowsky.

Zonminnen. Melodiska Pianostycken.

Jubelpolonäs, Canzonetta, Gamla tider, Valse mignonne, God natt! af Fr. J. Huss. Pris 1 kr.

Säljes och rekvireras hos Svensk Musiktidnings Expedition, Kammakaregatan 6.

I Musik- och Bokhandeln:

Populär

Piano-Skola

med

Klaviatur-Tabell

för noternas snabba inlärande.

Ny lättfattlig undervisningsmetod för barn, översatt och bearbetad efter

Prof. H. von Bocklet.

Häft. 3 kr., i pappband 3:50, cloth-band 4 kr.

»Enkel, praktisk och fullt systematisk, gående i lagom hastighet och utan hopp från det lättare till det svårare. Torde vara den bästa pianoskola vi hittills haft i Sverige. En ytterligare förtjänst hos det verkliga vackra arbetet är att bearbetaren förmått göra det så alltigenom svenskt som det verkligen är».

(Gotlands Allehanda)

Elkan & Schildknechts Musikhandel
28 Drottninggatan 28.

Pianomgasin.

Svenska pianinos: Största lager från J. G. Malmsjö, Kongl. Hofleverantör, S. Andersson, Bergqvist & Nilsson, I. P. Löfberg & C:o, Stavenow & C:o m. fl.

Utländska Pianinos: från G. Schwechten, Steinweg Nachf. och Uebel & Lechleiter.

Flyglar: från J. G. Malmsjö, Steinweg Nachf. m. fl. — **Orglar:** från Mason & Hamlin's världsberömda firma.

Begagnade instrument tagas i utbyte.

Gust Pettersson & C:o,
13 Malmkilnadsgatan 13, Stockholm.

INNEHÅLL.

Marie Götz (med porträtt). — Kathleen Parlow (med porträtt). — Den nya operakrisen. — Musikpressen och Litteratur. — Från scenen och konsertsalen. — Musiknotiser från hufvudstaden och landsorten från våra grannland och andra land. — Vår musikbilaga. — Hvarjehanda — Annonser.